

HYRYNSALMI

VASTINE VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEEN

Sisällys

1. Aikaisempien vuosien suositusten seuranta.....	3
2. Talous.....	4
3. Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen	5
3.1 Kunnanhallitus	5
3.2 Hallinto- ja elinvoimapalvelut	5
3.2.1 Hallintopalvelut	5
3.2.2 Henkilöstöpalvelut	5
3.2.3 Työllistäminen.....	6
3.2.4 Elinkeino- ja matkailutoimi	6
3.3 Sivistyslautakunta	6
3.3.1 Sivistystoimen hallinto	6
3.3.2 Varhaiskasvatus.....	7
3.3.3 Perusopetus	7
3.3.4 Kansalaisopisto	7
3.3.5 Kirjasto	8
3.3.6 Kulttuuripalvelut	8
3.3.7 Liikuntatoimi, nuorisotoimi	8
3.4. Ympäristölautakunta	8
3.4.1. Tekninen ja valvontatoimi	8
3.4.2. Valvonta, kaavoitus ja mittaus	8
3.4.3 Liikenneväylät	9
3.4.4 Liikuntapaikat ja yleiset alueet.....	9
3.4.5 Kiinteistöt	9
3.4.6 Konevarikko	9
3.4.7 Ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelut	9
3.5. Yhteenvedo toiminnallisista tavoitteista.....	10
4. Kuntakonsernin tavoitteet ja ohjaus.....	11

Tarkastuslautakunta on antanut 7.5.2025 vuotta 2024 koskevan arviointikertomuksensa. Kunnanhallitusta pyydetään ottamaan huomioon arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja antamaan niistä vastineensa syyskuun 2025 loppuun mennessä kunnanvaltuustolle. Kun arvioinnissa esitetyt kehittämistä vaativat asiat ovat valtuuston tiedossa ennen seuraavan vuoden talousarvion vahvistamista, voi valtuusto paremmin vaikuttaa talousarviossa päätettäviin asioihin.

Keskeisimmäksi asiaksi tarkastuslautakunta nostaa edelleen tavoiteasetannan prosessin, jota tulee kehittää.

1. Aikaisempien vuosien suositusten seuranta

Kunnanhallitus on antanut valtuustolle 24.9.2024 lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Alla olevaan taulukkoon on koottu sellaisia kunnanhallituksen vastineita, joihin tarkastuslautakunta haluaa edelleen kiinnitettävän huomiota.

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Tarkastuslautakunta kannustaa edelleen kehittämään talousarvion laadintaprosessia ja tavoiteasetannan yhtenäisyyttä.	Talousarvion laadintaan ja tavoitteiden asettamiseen sekä niiden toteutumisen raportointiin on pyritty tarkastuslautakunnan ohjauksen mukaan kiinnittämään erityistä huomiota jo useita vuosia. On valitettavaa, ettei tehtävässä ole täysin onnistuttu. Asiassa on kuitenkin edistytty ja talousarviota on kehitetty selkeämmäksi ja luettavammaksi. Erityisesti tavoiteasetanta tuottaa edelleen osassa toimintoja haasteita. Talousarvio- ja tilinpäätöskirjojen rakennetta pyritään kehittämään edelleen, samoin tavoiteasetantaa ohjeistuksen ja yhteisten työpajojen kautta.
Henkilöstön työhyvinvointi ja työn kuormittavuus: Tarkastuslautakunta kannustaa tekemään henkilöstökyselyitä vuosittain.	Esimiehiä kannustetaan seuraamaan henkilöstön kuormitusta ja jaksamista sekä toimimaan hyvinvoinnin edistämiseksi. Myös esimiesten kuormituksen seuranta ja hallinta on tärkeää, mutta käytännössä melko haastavaa toteuttaa. Yhteistyötä työterveyden kanssa pidetään yllä ja kehitetään. Henkilöstöä pyritään tiedottamaan aktiivisesti työterveyspalvelujen toiminnasta ja muutoksista mm. tiedottein ja henkilöstöinformin. Edellisenä vuonna toteutetun työterveyskyselyn ongelmakohtia on pyritty edelleen ratkomaan ja siinä on onnistuttukin; mm. laboratoriopalvelut palasivat paikkakunnalla saatavaksi ainakin koejakson ajaksi. Virastotalolla järjestettiin työterveys suunnitelman mukainen työpaikkaselvitys, jossa ei noussut esiin merkittäviä ongelmia tai kehityskohteita. Selvityksen johdosta virastotalon henkilöstölle tarjottiin ergonomiaohtia. Henkilöstön

	jäsenistä koostuva työhyvinvointitiimi tuottaa henkilöstölle työhyvinvoinnin teemavuoden alkaen elokuusta 2025. Teemavuosi sisältää mm. lajikokeiluja ja työpajoja.
Tarkastuslautakunta kannustaa edelleen kehittämään elinkeinotoiminnan mittaristoa.	Myös elinkeinotoimintaan pyritään löytämään toimivia ja relevantteja mittareita, jotka eivät edellytä erillisten tutkimusten, kyselyjen tms. tekemistä.
Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniyhtiöiden tavoiteasetantaa on osittain kehitetty, mutta yhtenäistämistä kunnan tavoitteiden kanssa on suositeltavaa yhä edistää tulevaisuudessa.	Konsernin määrämuotoista seurantaa ei olla rakenteellisesti onnistuttu edistämään. Konserniyhtiöt toimivat kuitenkin lähellä emokuntaa: toimitusjohtajat työskentelevät osin kunnassa ja kunnan tiloissa ja hallituksien jäseniin lukeutuu kunnan viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä. Lisäksi tytäryhtiöt toimittavat neljännesvuosittain talousraporttinsa. Käytäntöjä kunnan ja konserniyhtiöiden välillä on pyritty yhtenäistämään erityisesti henkilöstöasioissa. Jatkossa pyritään kutsumaan säännöllisesti koolle laajennettu johtoryhmä, jossa ovat mukana yhtiöiden toimitusjohtajat. Tässä yhteydessä voidaan myös yhtenäistää tavoiteasetantaa.

2. Talous

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Taseeseen kertynyt kunnan ylijäämä nousi tilikaudella n. 5,3 miljoonaan euroon. Konsernissa kertynyt taseen ylijäämä oli tilikauden lopussa 4,1 miljoonaa euroa. Asukasmäärä laski edelleen. Väestörakenne on vanhusvaltainen. Eläkeläisten osuus väestöstä on jo yli 50 %:a.	Talous on positiivisessa tilanteessa vuosien systemaattisen työn tuloksena. Asukasmäärän pienenemiseen ja väestörakenteeseen on reagoitu. Käyttöön on otettu uusi päiväkotitoiminta ja siirrytty maksuttomaan päivähoidon. Kunta on mukana Työn ja perheen Kainuu -hankkeessa, jossa pyritään edistämään perhemyönteisiä toimintamalleja. Alueellista yhteistyötä pyritään kehittämään mm. rekrytointiviestinnässä uusien muuttajien saamiseksi alueelle. Kunnan uudistuvissa verkkosivuissa huomioidaan nykyistä paremmin mahdolliset muuttajat. Ikääntyvä väestö huomioidaan palvelujen tarjonnassa.
Kunnan vuosikate kattoi tilikaudella poistot 302-prosenttisesti. Konsernissa vuosikate kattoi poistot 185-prosenttisesti. Omavaraisuusaste sekä kunnassa että konsernissa on hyvällä tasolla. Tunnuslukujen valossa Hyrynsalmi täyttää tasapainoisen talouden tunnusmerkit.	Kunnan talous on saatu hyvään kuntoon ja talous pidetään tasapainossa myös jatkossa. Eri-tyisiä seurattavia riskejä liittyy tulevaan valtionosuusuudistukseen.

Tunnuslukuja tarkasteltaessa voidaan todeta, että talous on vakaalla pohjalla, mutta vaatii jatkossakin suunnitelmallista taloudenhoitoa ja investointitason pitämistä maltillisena.	Velkojen kokonaishallintaa helpottaa peruskunnan pieni velkamäärä. Investoinnit pidetään edelleen harkitulla ja maltillisella tasolla.
--	--

3. Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen

3.1 Kunnanhallitus

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Kunnanhallituksen toiminnalliset tavoitteet määräytyivät pääosin talousarviossa määritellyistä erityistavoitteista, jotka ovat pysyneet samoina aikaisempaan verrattuna. Lisäksi kunnanhallituksen tavoitteena oli tehostaa kunnan palvelutoimintoja, prosesseja ja henkilöstö- sekä konsernipolitiikkaa. Tarkastuslautakunta toteaa, että samoin kuin aiemminkin tavoitteiden toteutumista ei ole mahdollista arvioida, koska niiltä puuttuvat konkreettiset toimenpidevaatimukset sekä arviointikriteerit.	Vuoden 2024 talousarviossa kunnanhallituksen tavoiteasetantaa on kehitetty, mutta täsmällisten määrällisten tavoitteiden asettaminen on hankalaa, koska kunnanhallituksen tehtäväkenttä on erittäin laaja. Mittareita on kuitenkin mahdollista löytää ja siihen pyritään jatkossa. Yleisellä tasolla talouden hallinta ja kuntastrategian toteutuminen sekä toimivat palvelut ovat keskeisiä onnistumisen indikaattoreita.

3.2 Hallinto- ja elinvoimapalvelut

3.2.1 Hallintopalvelut

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Yhtenä olennaisimpana tavoitteena on edelleen yhtenäistää talousarvion tavoitteita. Talousarvio ei ole yhteismitallinen toimialojen ja yksikköjen kesken.	Talousarvion laadintaan ja tavoitteiden asettamiseen pyritään edelleen tarjoamaan aiempaa selkeämpi malli sekä tarjoamaan yhteistä ohjausta. Jatkossa pyritään myös aikaistamaan talousarvioprosessin käynnistämistä, jolloin yhteiseen pohdintaan ja yhteismitallisuuden kehittämiseen jää enemmän aikaa.

3.2.2 Henkilöstöpalvelut

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Tavoitteiden mittarina oli paikoin "määrä". Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen täsmentämään, millaisia määriä on tarkoituksenmukaista tavoitella, jotta toiminta olisi tuloksellista ja tulokset helpommin arvioitavissa. Toimintakertomuksessa ei ilmoitettu, kuinka paljon sairauspoissaolojen määrä oli kasvanut työntekijää kohti. Työhyvinvointikyselyä ei toteutettu vuonna 2024.	Tavoitteissa on pääosin määritelty tavoiteltu määrä. Osassa tavoitteissa on katsottu riittäväksi saavuttaa positiivinen kehityssuunta, joka itsessään nähdään riittävänä osoituksena toiminnan tuloksellisuudesta. Tavoiteasetantaa pyritään täsmentämään niiltä osin, kuin se on mahdollista ja mielekästä. Henkilöstön sairauspoissaoloja tarkasteltiin tarkemmin toimintakertomuksen alussa henkilöstöön liittyvässä luvussa. Sairauspoissaolot

	kasvoivat edellisestä vuodesta 2,5 päivää per henkilö. Sairauspoissaolot eivät lisääntyneet tasaisesti kautta henkilöstön, vaan nousuun vaikuttavat yksittäiset pitkät sairauspoissaolot. Sairauspoissaolojen määrä (ka 13,3 pv/hlö/vuosi) on edelleen merkittävästi alempi kuin kunta-alalla keskimäärin; 16,3 pv/hlö/vuosi (2024).
--	--

3.2.3 Työllistäminen

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Työmarkkinatuen kuntaosuus ylitti talousarvion 26 000 eurolla. Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi edellisestä vuodesta 7 000 eurolla. Kuntien osuus työttömyystukien rahoituksesta laajenee vuoden 2025 alusta TE-palveluiden uudistuksen myötä. Taustalla on tavoite ohjata kuntia tarjoamaan työttömille palveluja, joiden avulla he voivat työllistyä nopeammin. Työllisyystilanne heikkeni edellisvuoteen verrattuna.	Työmarkkinatukimaksujen arviointi ja erityisesti siihen vaikuttaminen on melko haastavaa. Paikkakunnalla on työpaikkoja rajallisesti ja kaikilla työttömillä ei ole mahdollisuutta tai halua liikkua työn perässä toiselle paikkakunnalle. Työllisyys ei ole kaikin puolin ”omissa käsissä”, vaan siihen vaikuttavat vahvasti yleinen taloustilanne sekä valtakunnalliset päätökset ja toimet. Vuoden 2025 alusta työllisyydenhoito on siirtynyt kokonaan kuntien tehtäväksi ja samalla erilaisia ehtoja on muutettu, mikä aiheuttaa uusia haasteita. Esimerkiksi työllisyyden katkaisee nykyisin vain aito työllistyminen, eikä aiempaan tapaan esimerkiksi koulutuksessa tai muuhun palveluun osallistuminen.

3.2.4 Elinkeino- ja matkailutoimi

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Tarkastuslautakunta suosittelee täsmentämään elinkeinotoiminnan tavoitteita ja mittareita niin, että ne ovat keskenään yhteismitallisia. Myös toteumat tulisi raportoida asetettujen tavoitetasojen ja mittareiden mukaisesti.	Elinkeino toiminnalle pyritään löytämään mittarit, joita voidaan mitata ilman kyselytutkimuksia tai selvityksiä.

3.3 Sivistyslautakunta

3.3.1 Sivistystoimen hallinto

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Tarkastuslautakunta suosittelee täsmentämään tavoitteita ja mittareita niin, että ne ovat keskenään yhteismitallisia. Myös toteumat tulisi raportoida asetettujen tavoitetasojen ja mittareiden mukaisesti.	Tavoitteita ja mittareita on täsmennetty vuoden 2025 talousarviossa. Tavoitteiden toteumaa on raportoitu ja pääosin tavoitteet ovat toteutuneet. Kiinnitetään edelleen huomiota asetettujen tavoitteiden mittareihin ja niiden mitattavuuteen huomiota.

3.3.2 Varhaiskasvatus

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Varhaiskasvatuksen tavoitteet vuodelle 2024 toteutuivat kaikilta osin. Tavoitteiden toteuman seuranta ei kuitenkaan ole yhtenäinen muiden toimialojen seurannan kanssa. Tarkastuslautakunta suosittelee täsmentämään tavoitteita ja mittareita niin, että ne ovat keskenään yhteismitallisia. Myös toteumat tulisi raportoida asetettujen tavoitetasojen ja mittareiden mukaisesti.	Tavoitteiden toteuman seuranta on yhtenäistetty sekä tavoitteita ja mittareita täsmennetty yhteismitallisiksi muiden toimialojen kanssa vuoden 2025 talousarvioon. Tavoitteiden toteutumista on seurattu ja ne ovat pääosin toteutuneet.

3.3.3 Perusopetus

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Asetetut tavoitteet olivat selkeästi mitattavissa, mutta seurattaville mittareille ei ole asetettu tavoitearvoa. Tuloksia asetetuille tavoitteille ei raportoitu: - TVT -laitteiden määrä/oppilas, laitteiden käyttökuvaus - Kiva-koulukyselyn ja Move -testien tulokset - laatutyön tulokset	TVT laitteet: Kannettavia tietokoneita on kaikilla 7-9 luokkalaisilla 1/oppilas, oppilaita yhteensä 41. Alaluokilla 0-6 luokat, oppilailla on yhteiskäytössä 16 tablettia ja 16 kannettavaa tietokonetta, oppilaita yhteensä 90. TVT laitteita käytetään opiskelu- sekä oppimisolustojen käyttövälineenä. Kiva: Kiva kyselyihin vastattiin melkein 100 %, Kiusaamisasiat painottuvat yleensä kevääseen. 1/3 oppilaista kokee kouluhaluttomuutta. Seksuaalista häirintää kokee 13 %. Laatu: Kysely 1; Kodin ja koulun yhteistyö Lähetetty 262 Vanhemmalle, vastanneita 13 kpl:tta. Kysely 2; Alkuopetuksen kysely lähetetty 66 huoltajalle, vastanneita 12 kpl:tta Move –testi: Testiin osallistunut kaikki 5 ja 8 luokkalaiset yhteensä 24 oppilasta. Mittareille tullaan asettamaan jatkossa tavoitearvoja ja vertaamaan tuloksia valtakunnalliseen tasoon.

3.3.4 Kansalaisopisto

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Tavoitteet olivat selkeästi mitattavissa, mutta seurattaville mittareille ei ole asetettu tavoitearvoa.	Tavoitteita ja mittareita on täsmennetty vuoden 2025 talousarviossa. Tavoitteiden toteumaa on raportoitu ja pääosin tavoitteet ovat toteutuneet. Tavoitteita ja mittareita laaditaan selkeämmiksi ja mitattavimmiksi.

3.3.5 Kirjasto

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Kirjaston tavoitteista osa on numeerisesti helposti mitattavissa, osa taas vaikeampia tulkita.	Tavoitteita selkeytetään ja asetetaan niille numeerisia mittareita.

3.3.6 Kulttuuripalvelut

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Tavoitteet eivät ole mitattavissa, kun tavoitetta ei ole määritetty, joten niitä ei arvioida. Tarkastuslautakunta suosittelee mittareiden ja tavoitteiden tarkentamista, jotta asetettujen tavoitteiden toteutumien seuranta tilinpäätöksellä olisi mahdollista.	Tavoitteiden määrittelyä ja mittareita tarkennetaan. Asetetut tavoitteet ovat kuitenkin pääosin toteutuneet.

3.3.7 Liikuntatoimi, nuorisotoimi

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Tavoitteet ovat myös perustoimintaa kuvaavia, joten niiden toteumia ei ole mahdollista tilinpäätöksestä arvioida. Tilikaudella on kuitenkin toteutettu huomattava määrä erilaisia asioita, joten tavoitteiden arvioidaan toteutuneen ainakin osittain. Tavoiteasetantaa on aiheellista täsmentää niin, että ne vastaavat asetettuja mittareita.	Liikunta- ja nuorisotoimen perustoiminta on hyvin laajaa ja monisyistä. Näin tavoitteita ja mittareita on haastavaa asettaa. Tavoitteita pyritään edelleen täsmentämään.

3.4. Ympäristölautakunta

3.4.1. Tekninen ja valvontatoimi

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Talousarviossa ei ole asetettu vuositavoitteita, jotka eivät kuuluisi toimen perustehtävään.	Jatkossa täytyy selkeästi erottaa erilaiset strategiset kehittämistehtävät ja perustehtävät toisistaan, samoin myös niiden seuranta ja raportointi.

3.4.2. Valvonta, kaavoitus ja mittaus

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Toteumia ei ole raportoitu tilinpäätöksessä. Rakennuslupia käsittelyaikaa koskeva tavoite olisi selkeästi mitattavissa, mutta tietoa ei ilmene tilinpäätöksestä.	Rakennuslupien keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2024 3,3 viikkoa sisältäen kaikki luvat (maisematyö-, toimenpide- ja rakennuslupa) Kaavoitusohjelma 2022-2026 ei ole toteutunut, koska kunnassa ei ole riittävää henkilöresursia tai kaavoituksen asiantuntijaa.

3.4.3 Liikenneväylät

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Talousarviossa ei ole asetettu vuositavoitteita, jotka eivät kuuluisi perustehtävään.	Tavoiteasetantaa ja toimivia mittareita pyritään kehittämään. Jatkossa toteumamittari esim.: €/km, yksityistiet ja asemakaavatiet. Toteutuneet kustannukset: Yksityistie 114,04 €/asukas kirkonkylän kaavatiet 52,47 €/asukas Ukkohallan kaavatiet 35,30 €/asukas

3.4.4 Liikuntapaikat ja yleiset alueet

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Talousarviossa ei ole asetettu vuositavoitteita, jotka eivät kuuluisi perustehtävään. Hiihtolatuksen käyttöä on seurattu, mutta käyttäjien määrästä ei annettu selontekoa.	Tavoiteasetantaa ja toimivia mittareita pyritään kehittämään. Latulaskurin hiihtäjämäärä v.2024 on 6626 kpl

3.4.5 Kiinteistöt

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Vuositavoite taloudellisen tehokkuuden parantamisesta oli sama kuin edellisenä vuotena. Tarkastuslautakunta suosittelee täsmentämään tavoitteita ja mittareita niin, että ne olisivat keskenään yhteismitallisia. Myös toteumat tulisi raportoida asetettujen tavoitetasojen ja mittareiden mukaisesti.	Kiinteistöjen energiatehokkuuden nosto vaatii kiinteistöjen elinkaaren perusparannustoimenpiteitä ja huomattavia kustannusvaikutuksia. Tavoitemittareita ei ole asetettu. Hva:lle vuokrattujen tilojen ylläpitovuokrista löytyy vuosittain v.2024.

3.4.6 Konevarikko

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Asetettu tavoite ei ole mitattava, vaan perustehtävää kuvaava. Tarkastuslautakunta suosittelee jatkossa asettamaan seurattavia ja numeerisia kustannustehokkuuden mittareita, esimerkiksi kiinteistön ylläpitokulut/neliö.	Konevarikko pitää sisällään teknisten palveluiden konekannan, ei kiinteistöä. Koneiden käytöasteen seuranta ei ole asetettu.

3.4.7 Ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelut

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Talousarviokirjassa oli toimintaa kuvaavia tavoitteita, joista tarkastuslautakunta tunnisti kaksi mitattavissa olevaa asiaa.	Tulosityksikkö toimi alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen vielä koko vuoden 2023 sekä tammikuun 2024. Tulosityksiköllä ei ollut erillistä esimiestä, vaan sitä hoidettiin teknisessä palvelussa muiden tehtävien ohella. Tämä heikensi seuranta- ja raportointia. Kaikkea

	aiempaa tilastointia palvelujen toteutumisesta ei em. syistä tehty.
--	---

3.5. Yhteenvedo toiminnallisista tavoitteista

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Yhteenvedona tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ei ole suurelta osin mahdollista arvioida. Tarkastuslautakunta on huomauttanut viidessä edellisessä arviointikertomuksessa, että vuositavoitteiden sekä niitä toteuttavien toimenpiteiden määrittelyä talousarviossa tulisi kauttaaltaan selkeyttää. Tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi tulisi asettaa seurattavat määrälliset tai laadulliset mittarit, joiden toteutumista on mahdollisuus arvioida. Talousarvion tavoitteet eivät kuitenkaan ole yhteismitalliset toimialojen ja tulosyksiköiden kesken, vaan vaihtelevat kirjoittajan mukaan. Henkilöstötavoitteet tulisivat olla samat kunnassa kaikille toimialoille. Kunnanhallituksen tulisi huolehtia yhteismitallisesta kokonaisuudesta.	Talousarvion tavoiteasetantaa pyritään edelleen kehittämään. Yhteiset talousarviotyöpajat edistävät yhteismitallisuutta. Hallintopalvelut pyrkivät jatkossa varmistamaan aiempaa vahvemmin yhtenäisen kokonaisuuden ja tavoiteasetannan. Tämän edistämiseksi talousarvioprosessia pyritään jatkossa aikaistamaan ja "väljentämään", jotta yhteiselle tarkastelulle ja kokonaisuuden arvioinneille jää aikaa.
Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitusta raportoimaan tavoitteiden toteumat valtuustolle. Ainakin niiden tavoitteiden toteumat tulisi raportoida, jotka ovat selkeästi mitattavissa (esim. perusopetus). Tarkastuslautakunta toivoo myös, että tilivelvolliset ottavat itse kantaa kunkin tavoitteen kohdalla, toteutuiko tavoite vai ei.	Tässä vastineessa kunnanhallitus raportoi tavoitteiden toteumat niiltä osin, kuin se on mahdollista. Tilivelvolliset ottavat kantaa tavoitteiden toteutumiseen.
Hyvä vuositavoite on yksiselitteinen ja riittävän konkreettinen. Hyvä tavoite ilmaisee tekemisen tuloksen eikä kuvaa itse tekemistä. Hyvin muotoiltua tavoitetta voidaan lopuksi arvioida ja todeta, onko se toteutunut. Tarkastuslautakunta toivoo tilinpäätöksessä yhtenäistä raportointia, jossa tavoite, mittari ja toteuma on koottu taulukkoon. Kunnan tulisi keskittyä mittaamaan vain niitä tavoitteita, joihin se voi omilla toimenpiteillään vaikuttaa.	Tarkastuslautakunnan toivomaa raportointia on toteutettu tilinpäätöksessä kaikkien kunnan omien toimintojen osalta. Lisäksi osassa toiminnoista kuluneen vuoden toimenpiteitä on kuvattu tarkemminkin. Raportoinnin konkreettisuudessa sekä tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa on edelleen eroja. Jatkossa myös tytäryhtiöiden osalta pyritään raportoimaan samalla tiiviillä taulukkomuodolla.

4. Kuntakonsernin tavoitteet ja ohjaus

Tarkastuslautakunnan havainto	Kunnanhallituksen selvitys
Talousarvion ja tilinpäätöksen luettavuus tavoitteiden asettamisen osalta on haasteellinen, eikä kaikille tavoitteille kerrottu toteumaa tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta suosittaa, että omistaja asettaisi konserniyhtiöille selkeät ja konkreettiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Konserniyhtiöistä Kt Oy Kiviöntaito teki voitollisen tuloksen. Muilta osin tytäryhtiöt olivat tappiollisia. Tarkastuslautakunta toteaa, että toiminnan tulisi olla kannattavaa.	Toistaiseksi yhtiöt ovat vastanneet itsenäisesti tavoiteasetannasta, eikä kunta ole omistajana asettanut yhtiöille varsinaisia tavoitteita. Konserniohjausta ja konserniyhtiöiden strategista kehittämistä pyritään viemään eteenpäin mm. yhteisten johtoryhmien kautta. Jatkossa myös konsernin osalta pyritään asettamaan tavoitteita indikaattoreineen samassa taulukkomuodossa, kuin kunnan omillekin toiminnoille. Samoin tulosten raportointia kehitetään saman suuntaiseksi kuin kunnan omilla toiminnoilla. Konsernitulos oli kokonaisuutena positiivinen, mutta on olennaista etsiä keinoja ja tarvittavia muutoksia yhtiöiden tulosten kääntämiseksi positiiviseksi.